

Vzroki in simptomi asimilacije

Eden glavnih argumentov, če ne sploh glavni, kar jih je obravnaval slovenski tisk na splošno in zamejski še posebej v zadnjih letih, je bilo koroško vprašanje, pri nas pa seveda tudi vprašanje zaščite naše manjšine v deželi Furlaniji - Julijski krajini. In pri tem se je neprestano pojavljalo na površini tudi vprašanje asimilacije, čeprav ga iz nekake nacionalne sramežljivosti ali iz strahu pred bolečino — kajti brožati po ranah je vedno boleče — nihče ni upal prav načeti in smo ga odrivali ob stran. Toda to vprašanje ne le obstaja, ampak je tudi akutno, danes prav tako kot v preteklosti, in nič nam ne koristi, če se delamo, kakor da ga ne vidimo, ali če hlinimo, da se bo prej ali slej pač nekako ugodno rešilo za nas. Zakaj naj bi se ugodno rešilo? Prej je pričakovati obratno, da bo namreč to tisti zadnji in odločilni vzrok, ki bo zlomil odpor naših manjšin v Italiji in Avstriji, če namreč ne bomo te rane realistično preučili in je začeli zdraviti.

Z logiko in matematiko se da izračunati, da bi obsegal danes slovenski narod vsaj 10 milijonov duš, če bi se ne bil v toliki meri asimiliriral in s tem izgubljal tudi svojih ozemelj. Če bi bil obdržal ozemlja, ki jih je imel prva stoletja po svoji naselitvi, bi štel verjetno celo več kot 10 milijonov. Se v začetku preteklega stoletja je bil slovenski narod številnejši kot cela vrsta evropskih narodov, ki so danes številčno trikrat večji ali tudi več, kot npr. Norvežani, Slovaki, Hrvati in Švicarji. V preteklem stoletju pa se je začel množično izseljevanje iz slovenskih dežel, ki so se znašle zunaj pravega gospodarskega razvoja in zunaj centrov odločanja, bolj kot objekt kot subjekt politike, in istočasno se je začela načrtna asimilacija, zlasti v večjih mestih in industrijskih krajih v Avstriji, v Trstu, Gorici in Zagrebu. Z izseljevanjem in potujčenjem ter v obeh svetovnih vojnah, posebno v prvi, smo izgubili Slovenci toliko ljudi, da bi nanoslo njihovo število s potomstvom vred danes nad dva milijona ljudi, morda celo tri.

Morda si domišljamo, da se je danes asimilacija ustavila. Toda to ni res. Na Koroškem nam požre vsako leto vsaj tisoč ljudi — praktično večji del generacije, ki hodi v šole ali ki si išče službe med nemško govorečimi ljudmi. Na Tržaškem in Goriškem je isto. Velik del naših deklet in fantov se poroči s partnerjem druge narodnosti. Njihovi otroci gredo največkrat v italijansko šolo in znajo kvečjemu nekaj besed slovensko. Asimilacija pa je tudi duhovna in podvrženi smo ji takorekoč vsi,
(Dalje na 7. strani)

PO RATIFIKACIJI OSIMSKEGA SPORAZUMA

NUJNA AKCIJSKA ENOTNOST

Osimski sporazum, ki sta ga bila v novembru leta 1975 podpisala zunanja ministri Italije in Jugoslavije, sta pred dnevi potrdila ali ratificirala parlamenta obeh držav, tako da zdaj manjka le izmenjava ratifikacijskih listin med obema vladama, da bo ta izredno pomembni mednarodni dogovor postal polno veljaven. Predvideva se, da si bosta vladi še ta mesec izmenjali ratifikacijski listini in da bo za to priložnost dopotoval v Beograd italijanski zunanji minister Forlani.

Kot smo v našem listu že večkrat poudarili, je osimski sporazum pomemben tako s političnega kot gospodarskega vidika. Njegov politični aspekt obstoji predvsem v tem, da sta Italija in Jugoslavija po več kot treh desetletjih tudi formalno dokončno uredili vprašanje državne meje, se pravi odstranili z dnevnega reda problem, ki je v preteklosti občasno hudo motil meddržavne odnose, kar je predstavljalo ne le nevarnost za mir na neposredno prizadetem področju, temveč v vsej Evropi. Italija in Jugoslavija sta s tem svojim zadnjim sporazumom nudila nazoren dokaz, da je najbolj kočljiva in zapletena vprašanja, na miroljuben način mogoče rešiti tudi kar je v skladu ne samo z duhom in črko listine Združenih narodov, temveč tudi s tistim mednarodnim dokumentom, ki je Evropi bližji in ki mu pravimo helsinška sklepna listina. Predstavniki obeh držav se zato povsem upravičeno ponašajo, da je osimski sporazum do zdaj edini pozitivni rezultat konference o varnosti in sode-

lovanju v Evropi, ki se je sklenila leta 1975 v Helsinkih.

Osimski sporazum pa je, kot smo že dejali, pomemben tudi zaradi svoje gospodarske vsebine, saj odpira široke možnosti za nadaljnje vsestransko gospodarsko sodelovanje med obema državama. Ne bomo tu ponovno našli posameznih področij gospodarskega sodelovanja, ki jih predvideva osimska pogodba. Poudariti hočemo le, da je tudi v tem pogledu sporazum lahko za zgled drugim državam, saj sta Italija in Jugoslavija dokazali, kako jima različni politični in družbeni notranji ureditvi ne branita, da se ne bi dogovorili o tesnem gospodarskem sodelovanju in celo o novih in popolnoma izvirnih oblikah takega sodelovanja (glej na primer dogovor o ustanovitvi in o skupni upravi industrijske proste cone).

Slovenci v Italiji smo od vsega začetka toplo pozdravili zadnji italijansko - jugoslovanski dogovor, ker se dobro zavedamo, kolikšno nevarnost predstavljajo za narodne manjšine slabi in neurejeni odnosi med državami maticami. Na lastni koži smo namreč občutili, kako je tudi na ureditev naših manjšinskih vprašanj hote ali nehotite vplivalo na primer odprto vprašanje državne meje, saj nas je marsikdo smatral za dejansko ali vsaj potencialno nevarnost za državno celovitost. Prav v tem je po vsej verjetnosti tudi tical glavni vzrok, da se je rešitev naših specifičnih problemov zavlačevala v nedogled, tako da smo več

(Dalje na 8. strani)

Pred drugim kongresom Slovenske skupnosti

V soboto, 12. t.m., bo v Steverjanu drugi deželni kongres Slovenske skupnosti. Ni treba posebej poudarjati, da bo ta kongres važen ne samo za Slovensko skupnost, temveč za celotno narodno manjšino v Italiji. Kongres bo potekal v znamenju novega razdobja, ki se je začelo z ratifikacijo osimskega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo. Slovenska skupnost bo morala namreč določiti novo strategijo svojega boja za priznanje slovenskih pravic, za dosego najvišje možne zaščite, kot jo določa osimska pogodba. Slo bo torej ne samo za natančne vsebinske izbire, temveč tudi za izbiro zavznikov, s katerimi se bo bil skupni boj.

Mislimo, da bo deželni kongres ponovno poudaril predvsem, kako je nujno, da se doseže v sedanjem kočljivem trenutku zlasti enotnost med vsemi slovenskimi silami, saj je jasno, da je to najtrdnjše jamstvo za uspeh. Če je katera slovenska organizacija poklicana, da se zavzame za takšen program, je to prav Slovenska skupnost.

Deželni kongres bo poleg tega potekal v času, ko je za celotno politično življenje v državi in tudi v Furlaniji - Julijski krajini značilna globoka kriza, kakršna še ni bilo v vsem povojnem obdobju. Leva sredina je (nadaljevanje na 3. strani)

RADIO TRST A

NEDELJA, 6. marca, ob: 8.00 Poročila. 8.15 Dobro jutro. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 Vera in naš čas. 10.00 Praznična matineja. 10.30 Nedeljski sestanek. 11.00 Kratka poročila. 11.05 Mladinski oder: »Kam pelje diamantna sled?«. 11.35 Nabožna glasba. 12.00 Poročila. 12.15 Glasba po željah. 13.00 Ljudje pred mikrofonom. 13.15 Slovenske ljudske pesmi. 13.35 Klasično, a ne preresno. 14.00 Kratka poročila. 14.05 Operete. 14.35 Orkestri. 15.00 Šport in glasba. 19.00 Poročila.

PONEDELJEK, 7. marca, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Kratka poročila. 9.05 Tjavidan. 9.30 Obletnica tedna. 9.40 Koncert. 10.00 Poročila. 10.15 Jazz. 10.30 Poslušali boste. 11.35 Glasbena šahovnica. 12.00 Glasba po željah. 12.45 Poročila. 13.00 Sestanek. 14.00 Novice. 14.05 Z glasbo po svetu. 14.30 Mladina. 14.40 Glasba. 15.30 Poročila. 15.45 Klasični album. 16.15 Melodije. 17.00 Poročila. 17.05 Simfonični koncert. 17.35 Lahka glasba. 18.00 Poročila. 18.05 Srečanje z zborovodji. 18.25 Zborovska glasba. 19.00 Poročila.

TOREK, 8. marca, ob: 7.00 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavidan. 9.30 Radio za šole (za otroški vrtec). 9.40 Poročila. 10.15 Jazz. 10.30 Deželna vina. 10.50 Prosta pot. 11.30 Poročila. 11.35 Prosta pot. 12.00 Glasba po željah. 12.45 Poročila. 13.00 Sestanek. 14.00 Novice. 14.05 Z glasbo po svetu. 14.30 Mladina. 14.40 Glasba. 15.30 Poročila. 15.45 Klasični album. 16.05 Melodije. 16.30 Za najmlajše. 17.00 Poročila. 17.05 Simfonični koncert. 18.00 Poročila. 18.05 Problemi slovenskega jezika. 18.15 Slovenski zbori. 18.30 Glasbena panorama. 19.00 Poročila.

SREDA, 9. marca, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavidan. 9.30 Liki iz naše preteklosti. 9.40 Koncert. 10.00 Poročila. 10.15 azz. 10.30 Ženski liki v romanu. 10.50 Glasbena šahovnica. 11.30 Poročila. 11.40 Radio za šole (za I. stopnjo osnovne šole). 12.00 Glasba po željah. 12.45 Poročila. 13.00 Sestanek. 14.00 Novice. 14.05 Z glasbo po svetu. 14.30 Mladina. 14.40 Glasba. 15.30 Poročila. 16.05 Melodije. 16.30 Za najmlajše. 17.00 Poročila. 17.05 Pianist Aleksander Volpivec. 17.35 Glasbena panorama. 18.00 Poročila. 18.05 »Mak cveti rdeče«. Napisala Balbina Baranovič Battelino. R.O. 19.00 Poročila.

ČETRTEK, 10. marca, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 9.30 Nekoč je bilo. 9.40 Koncert. 10.00 Poročila. 10.15 azz. 10.30 Kje so moje rožice. 10.50 Popevke. 11.30 Poročila. 11.40 Radio za šole (za II. stopnjo osnovne šole). 12.00 Glasba po željah. 12.45 Poročila. 13.00 Sestanek. 14.00 Novice. 14.05 Z glasbo po svetu. 14.30 Mladina. 14.40 Glasba. 15.30 Poročila. 15.45 Klasični album. 16.05 Melodije. 16.30 Za najmlajše. 17.00 Poročila. 17.05 Koncert. 17.30 Mojstri jazz. 18.00 Poročila. 18.05 Delavska gibanja. 18.20 Revija pevskih zborov. 18.35 Glasbena panorama. 19.00 Poročila.

PETEK, 11. marca, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 9.15 Tjavidan. 9.30 Karnajska dolina. 9.40 Koncert. 10.00 Poročila. 10.15 Jazz. 10.30 Glasbena šahovnica. 11.00 Radio za šole (za srednje šole). 11.20 Glasbena šahovnica. 11.30 Poročila. 11.35 Ljudsko izročilo. 12.00 Glasba po željah. 12.45 Poročila. 13.00 Sestanek. 14.00 Novice. 14.05 Z glasbo po svetu. 14.30 Mladina. 14.40 Glasba. 15.30 Poročila. 15.45 Klasični album. 16.05 Melodija. 16.30 Za najmlajše. 17.00 Poročila. 17.05 Giorgio Rittmeyer: Sonata. 17.25 Glasbena panorama. 18.00 Poročila. 18.05 Kulturni dogodki. 18.25 Domači zborniki. 19.00 Poročila.

SOBOTA, 12. marca, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavidan. 9.30 Pojdimo se glasbo. 9.40 Koncert. 10.00 Poročila. 10.15 Jazz. 10.30 Družina. 10.50 Lahka glasba. 11.30 Poročila. 11.35 Pratika. 12.00 Glasba po željah. 12.40 Poročila. 13.00 Sestanek. 14.00 Novice. 14.05 Z glasbo po svetu. 14.30 Mladina. 14.40 Glasba. 15.30 Poročila. 15.45 Poslušajmo svet. 17.00 Poročila. 17.05 Izbirajte. 18.00 Poročila. 18.05 Recital Rada Nakrsta. 18.25 Glasbena panorama. 19.00 Poročila.

EUROKOMUNIZEM - REFORMIRANI KOMUNIZEM?

Zahodni tisk prinaša na prvih straneh komentarje o sestanku predstavnikov treh največjih strank »eurokomunizma« — italijanske, francoske in španske KP — v Ma-

terih se strinjajo. S tega sestanka naj bi izšel »eurokomunizem« z bolj določnim obrazom in jasnejšimi stališči do raznih vprašanj v Zahodni in Vzhodni Evropi, npr. do političnega pluralizma, do revolucionarne prakse, do pojava disidentstva v Vzhodni Evropi, do medsebojnih odnosov, do Združenih držav in do odnosov z drugimi strankami.

Najodločnejši v smislu »eurokomunizma« t.j. nekakega reformiranega komunizma, ki bi se odrekal sovjetski praksi in se vključil v pluralistično zahodno strankarsko prakso, se zdi Carrillo. Vendar za zdaj še ni mogoče reči, ali je to taktika, s katero bi rad dosegel legalizacijo svoje stranke, da bi se lahko odkrito vključila v politično igro v Španiji in izkoristila možnosti, ki se ji ponujajo, ali pa je res prepričan, da je potrebna taka reforma komunizma. Toda če bi res prišlo do take reforme, ki ne zadeva samo prakso, ampak tudi ideologijo, bi to prej ali slej nujno izzvalo — in tudi zahtevalo — prelom med partijami »eurokomunizma« in sovjetsko partijo oziroma z vzhodnimi komunističnimi partijami sploh. Tega pa Sovjetska zveza najbrž ne bo dopustila. Vprašanje je, koliko zaslombe imajo Carrillo, Berlinguer in Marchais v svojih strankah samih, če jih namreč tista »baza«, ki ostaja zvesta sovjetskemu konceptu komunizma, ne bo vrgla, ko bi sovjetska partija v tem smislu pritislila nanjo. Ta nevarnost, s katero morajo voditelji »eurokomunizma« računati, je vse prej kot namišljena.

—o—

OBČNI ZBOR SKGZ

V nedeljo, 6. t.m., bo v Kulturnem domu v Trstu občni zbor Slovenske kulturno-gospodarske zveze. Za potek in izid tega občnega zbora vlada seveda precejšnje pričakovanje, saj bo ta organizacija morala začrtati program dela po ratifikaciji osimskega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo.

—o—

Deželni svet je v torek soglasno odobril zakonski osnutek o deželnih prispevkih občinam in avtonomnim turističnim ustanovam za izvedbo dodatnih turističnih del in naprav. Ker so se dozdej v ta namen določena nakazila izčrpala, so bili potrebni novi prispevki, da bi lahko zaključili tista dela, ki so že v teku. Precej je škodoval v tem pogledu potres.

—o—

Pomanjkanje občestvenega duha

V predzadnji številki ste prinesli članek »Smo Slovenci skopuhi?«, ki je bolj ali manj izzvenel v ugotovitev, da smo res skopuški narod.

Po mojem mnenju je res, da je ena naših lastnosti skopuštvu, kadar gre za to, da bi žrtvovali kaj od svojega za narodne in dobrodne namene. Vendar pa mislim, da temu ni toliko vzrok moralna pokvarjenost — skopuštvu izvira iz trdosrčnosti in to je vedno moralna pokvarjenost — kot pa pomanjkanje občestvenega duha. Slovenci nimamo oziroma še nimamo prav razvitega čuta za naše narodno občestvo. še vedno smo preveč samo vaščani, meščani določenega mesta, premalo pa Slovenci v smislu narodne povezanosti. Predvsem pa smo še vse preveč posamezniki, individualisti, sebičneži drug nasproti drugemu. Zato je toliko slišati o zavisti med nami. Zavist je nasprotje občestvenega duha, ki hoče dobro vsemu občestvu, vaškemu, mestnemu, narodnemu, in se veseli, če gre vsem dobro.

Kako prebuditi in okrepiti v nas tak občestveni duh? Ne vem. Vsekakor naj bi skušal obujati takega duha v naših ljudeh slovenski tisk. Ne samo z opozarjanjem na pomanjkanje takega duha in na negativne posledice take duhovne in kulturne okrnjenosti, ampak tudi z navajanjem pozitivnih vzgledov ljudi, ki res kaj žrtvujejo ali so žrtvovali za vse naše narodno občestvo, za skupnost.

B.T.

dridu. Tam so se sestali v sredo Berlinguer, sekretar francoske KP Georges Marchais in sekretar za zdaj še ilegalne španske KP Santiago Carrillo, da bi določili glavne točke evrokomunizma oziroma tiste, glede ka-

Zvišanje cene bencina v Jugoslaviji

V torek je prispela iz Jugoslavije vest, ki je razžalostila tisto veliko večino tržaških in goriških avtomobilistov, ki kupujejo bencin v Jugoslaviji. Tam so namreč zvišali cene bencina. Od torika naprej stane liter superbencina 7 novih dinarjev, liter navadnega bencina pa 6,70 dinarjev. Upoštevajoč sedanji menjalni kurz lire in dinarja, pomeni to, da stane liter superbencina odslej 315 lir, liter navadnega bencina pa 300 lir. Toliko bodo morali odrajtati tržaški avtomobilisti, če bodo še naprej kupovali bencin v Sežani in če obvelja kurz 45 lir za novi dinar.

Sicer pa je bilo že vnaprej znano, da se bo cena bencina v Jugoslaviji zvišala, saj so pristojne oblasti v sosedni republiki že nekaj mesecev namigovala, da bo potrebno tako zvišanje.

—o—

Ugandski diktator Amin se vedno bolj spreminja v »tragičnega klovna« na oblasti, kot ga je imenoval te dni neki italijanski dnevnik. Postal je naravnost simbol časa, ki spravlja na oblast take tipe. Sam je izjavil, da je Hitler njegov vzor, ker je pobijal Jude. Zdej se je spravljal Amin nad Američane, toda to je še vedno nevarna igra.

MLADINSKA DEMONSTRACIJA

V torek je priredila levo usmerjena mladina s tržaške univerze — pridružila pa se ji je tudi mladina z raznih, predvsem slovenskih srednjih šol v Trstu — obhod po tržaških cestah, iz protesta proti načrtom ministra Malfattija za reformo univerz. V sprevedu je korakalo kakih 2 tisoč mladih, ki so nosili napisane table z gesli v italijanščini in slovenščini in skandirali rimana gesla, ki jih je razglašalo vodstvo, ki se je vozilo spredaj v ozvočenem avtu. Skupine pa so imele še posebej »napovedovavce« z zvočnimi trobentami, da so dajali gesla in dajali takt. Ni manjkalo rdečih zastav, pozdravljanja s stisnjeno pestjo in prepevanja komunistične himne »Bandiera rossa«. Teško pa je bilo razbrati, kaj mladi pravzaprav hočejo. Neprestano ponavljano geslo »Vogliamo studiare, vogliamo lavorare!« je povedalo premalo. Prav tako napisi, ki so zavračali Malfattijevo okrožnico in njegove namene z reformo. Imeli smo vtis, da je ta mladina že politično izkoriščena.

Simpatično je to, da mladina reagira in ne pusti pasivno ravnati s seboj, temveč hoče, da se rešujejo problemi, ki se tičejo univerze in šol sploh, skupaj z njo in z njeno pomočjo, z njenim sodelovanjem. Toda po drugi strani bi se morala zavdati, da ni z gesli, ki si jih nekdo izmislil in spravi v rime, nato pa jih vsi pasivno po papagajsko ponavljajo za njim, še nič opravljeno. To žal vse prehudo spominja na gesla in skandiranje fašistične in naci-

stične mladine. Mladi pa naj bi bili ne le kritični do starejših generacij in do preteklosti, ampak tudi do poskusov nove demagogije, ki si jih skuša podrediti in jih zapeljati v nihilizem. In njihova revolucionarnost se ne bi smela izčrpavati z dviganjem pesti, prepevanjem »Bandiera rossa« in s frazami kot »Scienza proletaria!«, ampak bi morala biti resnično ustvarjalna, plodna na novih idejah in željna dejanj. Zakaj se ne lotijo dela in študija in ne povedo v jasnih besedah in predlogih, kakšno univerzo in srednjo šolo si želijo? Če bi to storili, bi gotovo nleteli na oporo velikanse večine javnosti.

—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE v Trstu
Kulturni dom
Carsten Krüger - Ludwig Volker
M A K S Ž V I Ž G A Č
V torek, 3. marca ob 16. uri.

II. DEŽELNI KONGRES

SLOVENSKE SKUPNOSTI
V Števerjanu 12. marca 1977

Od 10. do 13. ure zasedanje pripravljalnih komisij
Začetek kongresa ob 15. uri z naslednjim sporedom:
— Otvoritev in pozdrav predsednika
— Pozdravi gostov in števerjanskega župana
— Poročilo deželnega tajnika in pokrajinskih tajnikov
— Razprava
— Volitve deželnega vodstva
Zvečer ob 20.30 bo kulturna proslava, posvečena 40. obletnici mučeniške smrti Lojzeta Bratuža.
VABLJENI ČLANI IN SOMIŠLJENIKI!

Pred drugim kongresom...

(nadaljevanje s 1. strani)

propadla in do zdaj se nič ne kaže, da bo v kratkem nadomestila nova formula, nova koalicija. Prva vidnejša posledica tega je kriza v številnih krajevnih upravah tako na Tržaškem kot na Goriškem. Te krize pa nikakor ni mogoče korenito rešiti z manjšinskimi odbori. Mislimo, da bo Sloven-

ska skupnost na kongresu spregovorila jasno besedo tudi o tej, prav gotovo važni problematiki. Spregovoriti pa mora po našem mnenju besedo, priti na dan s konkretnimi predlogi, kar zadeva odprta manjšinska vprašanja. Gre za probleme, ki se ne tičejo samo slovenskih šol, uporabe slovenskega jezika in slovenske kulture na splošno, temveč tudi za vprašanja gospodarske in družbene narave, kot sta deželni razvojni načrt in urbanistični načrt. Znano je namreč, kako so vse slovenske organizacije posvečale premalo pozornosti slednjim vprašanjem, kar je imelo vsekakor negativne posledice. Šele v zadnjem času kaže, da se v naši politiki nekaj spreminja, da postaja bolj občutljiva tudi za gospodarska in družbena vprašanja.

Deželni kongres Slovenske skupnosti pa bo seveda pomemben tudi z organizacijskega vidika, kajti stranka mora nujno poseči s svojimi strukturami tudi v Beneško Slovenijo in sploh na celotno področje videmske pokrajine, kjer živi slovenska narodna manjšina.

—

INTELEKTUALCI V JUGOSLAVIJI IZRAZILI
VZAJEMNOST S PODPISNIKI LISTINE 77

Kot je poročala agencija Ansa iz Beograda, je 92 jugoslovanskih intelektualcev poslalo podpisnikom »Listine 77« na Češko-slovaškem toplo solidarnostno poslanico. Dokument, ki spodbuja češkoslovaške intelektualce, naj vztrajajo na svojih stališčih, so med drugimi podpisali pesnik Petar Cvetković, filozof Dušan Bošković in univerzitetni profesor v Beogradu Nikola Mišević.

—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE v Trstu
Kulturni dom
ANONIMO VENEZIANO
B E N E Č A N K A
(La Venexiana)
V ponedeljek, 7. marca ob 19. uri IZVEN
ABONMAJA.

PROSTOR MLADIH

Iz življenja na tržaški univerzi

Slovenski študentje, ki so vpisani na raznih fakultetah tržaške univerze, so v zadnjem času začutili potrebo po večji medsebojni povezavi in združevanju, da bi skupno razpravljali o problemih, ki se jih neposredno tičejo. Pobudo za tovrstno dejavnost so dali študenti filozofske fakultete, ki se redno srečujejo in organizirani delujejo. Tudi slovenski študentje ekonomske fakultete so se že sestali. Njihova srečanja so dobro uspela, kajti na tej fakulteti je vpisanih veliko število Slovencev, predvsem s Tržaškega in Goriškega, nekaj pa jih je tudi z onstran meje. Naj omenimo, da so v okviru teh srečanj imeli že prvo predavanje, ki je obravnavalo gospodarski delosimskih sporazumov.

Tudi na pravni fakulteti se pripravljajo za morebitno delovanje slovenskih študentov, saj je prišlo z raznih strani že več predlogov za to. Študenti so do sedaj imeli dve pripravljani srečanja, do širšega sestanka pa bi moralo priti v prihodnjih dneh. Cilj delovanja slovenskih študentov pravne fakultete je predvsem povezava vseh študentov slovenske narodnosti, ki so tu vpisani (število teh se je v zadnjih letih znatno zvišalo), pa tudi seznanjanje italijanskih kolegov z manjšinsko problematiko. Delovanje seveda še niso začrtali, vsekakor je do sedaj padel predlog, da bi se povezali z društvom Pravniki, ki v Trstu združuje juriste, predvsem advokate. V okviru vsako-

letnih interdisciplinarnih seminarjev, ki jih organizira Inštitut notranjega javnega prava, naj bi bil govor tudi o manjšinski problematiki. Za to pobudo bi se morali obrniti predvsem na profesorja Bartoleja, ki je za te probleme nevedno najbolj dovteten. Pravna fakulteta v Trstu velja danes za eno izmed tistih fakultet, ki niso najbolj naklonjene manjšinskim problemom, saj ni še na tej fakulteti stolice za manjšinsko pravo, zato naj bi se slovenski študenti obrnili tudi na fakultetni svet z zahtevo po ustanovitvi te stolice. Zanimivo bi morda bilo tudi seznanjanje z jugoslovanskim pravom, predvsem s tamkajšnjim socialističnim samoupravnim sistemom. Slovenski študenti te fakultete naj bi seznanili italijanske kolege z manjšinsko problematiko tako, da bi organizirali vrsto predavanj tudi v italijanskem jeziku. Za uresničitev tega predloga pa je po mnenju vseh potrebna povezava s študentovskim kolektivom pravne fakultete, ki naj bi jim pomagal pri organizaciji teh srečanj.

Predlogov torej ne manjka in volja vseh študentov je, da bi se ti v čim večji meri uresničili, kajti nedvomno je potrebno, da se slovenski študentje tudi na tej fakulteti organizirajo, ker so problemi, ki naj bi jih v okviru teh srečanj obravnavali, posebno važni predvsem za bodoče pravnike, ki so prav gotovo v prvi vrsti poklicani, da znajo o njih kaj več povedati. A. L.

Tihotapstvo hašiša skozi Trst in Slovenijo **NOVICE**

V zadnjem času so zaplenili v Trstu in v Sloveniji velikanske količine mamil, zlasti hašiša. V torek so opravili financarji na Tržaškem še eno uspešno akcijo proti tihotapcem tega mamila. Pri izkrcavanju avtov z neke grške ladje v tržaškem pristanu sta postala dva labradorska volčjaka, ki sta posebej zdresirana za odkrivanja tihotapljenih mamil, pozorna na nek avto brez evidenčne tablice, ki je bil vladjen na grško ladjo v Beirutu in naslovljen na nekoga v Rimu. Psa sta sumljivo obvojavala karoserijo na raznih krajih in končno se je financarjem po daljšem iskanju posrečilo odkriti v dobro zakritih skrivališčih 22 kilogramov hašiševega olja.

Italijanskega državljan v Rimu, na katerega je bil avto naslovljen so aretirali, vendar ni rečeno, da je on glavni krivec. Verjetno je služil le s svojim naslovom, pošiljke pa so potem prevzemali drugi. Hašišovo olje je bilo vredno približno 300 milijonov lir, a v prodaji na drobno bi bilo vredno še precej več. Shranjeno je bilo v gumijastih vrečkah in skrito v dvojnem dnu na raznih krajih avta.

Pisma uredništvu:

DEŽELNI URBANISTIČNI NAČRT SKRIVNOST?

Deželni odbor je 1. decembra lani objavil deželni urbanistični načrt za Furlanijo - Julijsko krajino. Zelo čudno se mi zdi, da je slovenski tisk v Italiji doslej posvetil tako malo pozornosti temu načrtu, čeprav je znano, da gre za dokument, ki je izrednega pomena za nadaljnji razvoj tudi slovenske narodne manjšine. Sam se ne razumem na urbanistična vprašanja, a sem v slovenski družbi slišal, da deželni načrt sploh ne upošteva dejstva, da živi na ozemlju Furlanije - Julijske krajine slovenska narodna manjšina, ki ima seveda svoje potrebe ne samo na področju šolstva, jezika in kulture, temveč tudi na področju gospodarstva, saj je prvo — če se marksistično izrazim — le nadstavba, kar bi pomenilo, da je dejansko odvisno od drugega.

Slovenski tisk v Italiji — pri tem mislim tudi na Vaš list — piše o najrazličnejših problemih, ki se pojavljajo v Italiji in svetu in ki so za slovenskega bralca marsikdaj zanimivi le kot informacija. Zato se tembolj čudim, da je tako skop, ko gre za vprašanje, kot je deželni urbanistični načrt, ki pobliže zanima slehernega pripadnika slovenske manjšine. Ali bo Vaš list — in seveda tudi ostali slovenski časopisi — kaj več pisal o tem načrtu, o njegovi vsebini? Kako naj slovenski ljudje vedo, kako bo z njihovimi vami, z njihovimi kmetijami, obrtniškimi podjetji, skratka z njihovimi gospodarskimi dejavnostmi, če bo ostal ta deželni načrt dejansko skrivnost, glede na dejstvo, da njegova vsebina ni bila po tisku popularizirana? Ne gre seveda za objavo enega ali več strokovnih člankov, temveč za poljudno informacijo o glavnih smernicah urbanističnega načrta, ki po mojem ni in ne more biti samo domena deželnih tehokratov, kajti vsi ti nimajo preveč posluha za potrebe preprostih zemljanov, še najmanj pa za potrebe našega slovenskega ljudstva v deželi Furlaniji - Julijski krajini.

Slavko Rebula, Trst

To je že druga zaplemba tihotapskega mamila v tržaškem pristanu od lanskega leta. Že ob koncu januarja so — prav tako z obema psema — odkrili precejšnjo količino hašiševega olja v avtu, ki je bil tudi poslan iz Libanona v Italijo. Ta način tihotapstva skozi tržaški pristan se vedno bolj širi, zato so pristojne oblasti odredile strogo nadzorstvo v pristanu. Kljub takemu nadzorstvu pa je verjetno, da je šlo skozi tržaški pristan že več avtov s skritim mamilom, ki je namenjeno delno italijanskemu tržišču mamil, v glavnem pa odjemavcem v Franciji in v severnih evropskih državah.

V Ljubljani pa so pred dnevi samo v eni akciji skurili nad 300 kilogramov hašiša, pri čemer pa so imeli težave. Temperatura pri sežiganju mora namreč doseči vsaj tisoč stopinj Celzija, če ne se hašiš samo cvre in se začnejo razvijati škodljivi plini. In to se je zgodilo v Ljubljani, tako da so si morali poiskati drugo peč.

—0—

SLAVNOSTNA AKADEMIJA OB 10-LETNICI FINŽGARJEVEGA DOMA NA OPČINAH

Te dni mineva deset let, odkar je začel svoje prosvetno - kulturno delovanje Finžgarjev dom na Opčinah.

V ta namen bo v nedeljo, 6. marca ob 17. uri v dvorani Finžgarjevega doma Slavnostna akademija. Na njej bodo sodelovali ansambli 'Zvezde', 'Galebi', 'Tajms' in Vokalni trio 'Mavrica'; recitatorji Anka Peterlin, Ivo Sosič in Aleš Filipčič; spregovoril bo časnikar Radia Trst A Saša Martelanc; spored bo zaključil openski cerkveni pevski zbor pod vodstvom dirigenta Janka Bana. Del sporeda bo povezan z barvnimi diapozitivi in filmom iz delovanja Finžgarjevega doma v priredbi Toneta Bedenčiča in Franca Pohajača.

Finžgarjev dom vabi vse, ki sta jim ljuba slovenska pesem in beseda, da se pridružijo njegovemu praznovanju.

Večja skupina mladih neofašistov — okrog sto — je priredila v torek protidemonstracijo proti obhodu leve, zlasti »zunajparlamentarne« mladine po mestu. Po budnosti policije in levih demonstrantov samih pa ni prišlo do spopada. Mladi neofašisti so seveda obvezno zavili tudi pred radijsko palačo in kričali svoja gesla. Po zraku je sfrčal tudi kak kamen.

Openci, pa tudi Tržačani pričakujejo, da bo openski tramvaj vsaj do začetka poletne sezone spet vozil do središča mesta. Že več kot pol leta je proga v popravilu, vendar ni nobenega glasu od uprave ACEGATA, ali bodo dela opravljena do pomladi oziroma do poletja. Prvotno je bilo rečeno, da bo trajalo popravilo samo pol leta.

Zaradi gospodarske krize je močno zastala gradnja stanovanjskih hiš, zato je danes na Tržaškem težko dobiti stanovanje, razen za zelo visoke najemnine, ki se sučejo za trisobno stanovanje tudi okrog 150.000 lir in več. V okviru gospodarske poživitve, ki jo obetajo vlada in stranke, bi bilo treba dati krepek zagon tudi gradbeni dejavnosti, zlasti tudi z nepredragimi gradbenimi krediti za tiste, ki bi si hoteli zgraditi ali kupiti lastno stanovanje, in pospešiti postopke na občini za gradbena dovoljenja.

UPRIZORITEV KOHOUTOVE DRAME V TRSTU

Češki dramatik Pavel Kohout je že od zlo- ma »praške pomladi« naprej eden najbolj znanih disidentov. Stalno italijansko gledališče v Trstu je te dni uprizorilo v Rossettijevem gledališču njegovo dramo »Roulette« v režiji Roberta Guicciardinija. Drama prikazuje usodo nekega revolucionarja. V glavni ženski vlogi (prostitutka, h kateri se zateče revolucionar pred akcijo) igra znana italijanska igravka Lorenza Guerrieri, znana s televizije in iz filmov.

Na premiero je bil povabljen tudi Kohout, a je moral odkloniti, rekoč, da tudi če bi lahko prišel, bi ga verjetno ne pustili več nazaj na Češkoslovaško, ker je tudi zdaj med najbolj razvpitimi podpisniki »listine 77«.

MLADI V SLOVENSKI SKUPNOSTI

Dne 28. februarja je bila seja Mladinske komisije tržaškega pokrajinskega sveta Slovenske skupnosti. Na njej so člani pregledali opravljeno delo in pozitivno ocenili predvsem stike s slovensko mladino ter z mladinskimi predstavniki demokratičnih strank. V Repnu je bilo srečanje z mladino repentaborske občine, mladinska komisija pa je imela tudi dvostranski srečanja s predstavniki republikanske mladine in Zveze komunistične mladine Italije. Na njih je vsako predstavništvo orisalo svoje delovanje in načrte, govor pa je bil tudi o ratifikaciji osimskega sporazuma, o globalni zaščiti Slovencev in vprašanjih v zvezi s prosto cono. Podobna srečanja z drugimi strankami ter z mladimi v drugih krajih bodo še sledila.

Mladinska komisija je preučila tudi zadnje dogodke v zvezi z mladinsko problematiko: predlog za univerzitetno reformo mi-

nistra Malfattija, protestno zasedbo vseučilišča in povečano delovanje slovenskih študentov po fakultetah. Pri tem poudarja izredni pomen, ki ga ima enotno in nadstrankarsko gibanje slovenskih študentov, ki se po pozameznih fakultetah spoprijemajo s slovensko problematiko, z njo seznanjajo kolege ter jo vključujejo v boj za boljšo univerzo.

V zvezi s fašističnimi provokacijami pred nekaterimi tržaškimi šolami je mladinska komisija SSK z ostalimi mladinskimi političnimi predstavništvi sestavila letak, ki so ga delili pred šolami. Glede načrtov za reformo višje srednje šole, ki morajo upoštevati tudi slovenske potrebe in zahteve, bo komisija podrobno preučila predstavljene zakonske osnutke.

za Mlad. kom. SSK
Ivo Jevnikar

Prešernova proslava v palači Attems

V četrtek, 24. t.m., je bila v palači Attems v Gorici Prešernova proslava, ki sta jo priredila italijanski študentovski krožek »Movimento popolare« in društvo SKAD iz

Gorice. Navzoče sta uvodoma pozdravila predsednica SKAD-a Lučana Budal in predsednik omenjenega italijanskega krožka, nato pa sta predala besedo slovenskemu klaretincu Francu Husuju, ki deluje v Rimu, uveljavil pa se je tudi kot posrednik slovenske književnosti italijanskemu svetu.

Husu se je rodil leta 1915 na Proseku, slovenščine se je učil v osnovni šoli, še kot otrok pa je leta 1926 odšel v Antrodoco pri Rietiju, kjer se je pri klaretincih pripravljajal na duhovniški poklic. Zaradi takratnih razmer je izgubil vsakršen stik s slovenskim jezikom, ki ga je skoraj pozabil, šele po dolgih letih se je zopet ovedel svojega slovenskega porekla, začel se je učiti materejnega jezika, posebno zanimanje pa je pri njem vzbudila slovenska literatura, zlasti pesništvo. Več let je bil urednik italijanskega časopisa »Messaggero del Cuore di Maria« in je zanj prevedel polovico Jurčičevega »Desetega brata«. Z objavljanjem romana je žal moral prenehati zaradi nacionalističnih predsodkov svojih sobratov. Ob branju Salvinijevih prevodov Prešerna v italijanščini se je ogrel za našega največjega pesnika. Salvinijeve prepesnitve ga niso zadovoljile, zato se je sam lotil ponovnega prevajanja. Leta 1957 je obiskal kraje, kjer se dogaja »Krst pri Savici«, kar ga je še bolj vzpodbudilo k prevajanju. Husu se je seznanil z vodilnim slovenskim prešernoslovcem dr. Slodnjakom, s pesnikom Gradnikom in slikarjem Elom Justinom, ki so mu dajali poguma ter s svojimi nasveti in posredovanji omogočili, da je leta 1972 končno izšel njegov italijanski prevod »Krst pri Savici«, ki so ga izdali Mladinska knjiga, založba »Lipa« in Založništvo tržaškega

tiska. Husu je z delom nadaljeval in tako smo leta 1976. dobili prevod Prešernovih »Poezij«, ki sta ga izdala založba dr. Rudolfa Trofenika v Münchenu in Založništvo tržaškega tiska.

Franc Husu je svoje v italijanščini napisano predavanje razdelil na dva dela: v prvem je razčlenil Pešernovo pesništvo, v drugem pa je govoril o lastnem prevajalskem delu. Povedal je, da prevaja tudi Gregorčiča, Ketteja, Murna, Župančiča, Kajuha in Gradnika, ker namerava, če mu bo sta dopuščala zdravje in čas, izdati antologijo slovenske Poezije. Na proslavi v palači Attems je sodeloval član SSG iz Trsta Aleksij Pregarc, ki je recitiral del »Krst« in več Prešernovih pesmi v italijanščini in slovenščini, na koncu pa je dve pesmi na Prešernovo besedilo, Hajdrihovo »Pod oknom« in Vrabčevo »Zdravico«, zapel zbor »Mirko Filej« pod vodstvom Zdravka Klanjščka.

Omenjena proslava in gostovanje tržaškega »Teatra Stabile« teden dni prej v Gorici, ki je igral Cankar-Tomizzovega »Idealista« in o katerem poročamo na drugem mestu, sta dva primera živega pretakanja slovenskih kulturnih dosežkov italijanskemu svetu. Menimo, da gre prav obmejnim narodnostno mešanim krajem, kot sta Trst in Gorica, pri tem polsanstvu odločilna vloga. Treba si je prizadevati, da bi na take in podobne prireditve privabili še več italijanskega občinstva, zlasti mladine. Medsebojno kulturno seznanjanje bi moralo postati tudi ena od važnih nalog tukajšnjih slovenskih in italijanskih šol.

—o—

V »Domu Andreja Budala« v Štandrežu so se zbrali predstavniki domačih društev in pripravljalnega odbora za postavitev spomenika padlim. Spomenik, za katerega se je s podpis pred časom izreklo nad 500 štandrežcev, naj bi stal sredi vasi.

Novice z Goriškega

Pred nedavnim je bil v društvenem sedenju na Peči občni zbor prosvetnega društva »Vipava«, ki deluje na območju vasi Rupa in Peč, ustanovljeno pa je bilo pred dobrim letom dni.

V Ajdovščini je bila predstavitev knjige arheologa Draga Svolsjaka in Timoteja Knifica »Vipavska dolina - Zgodnjerednjevska najdišča«. Izšla je kot 17. zvezek zbirke »Situla«, ki jo izdaja Narodni muzej iz Ljubljane.

V Špetru Slovenov je v okviru »Benečanskih kulturnih dnevov« predaval dr. Emilijan Cevc iz Ljubljane o predlogih za zaščito kulturnih vrednot v Beneški Sloveniji. Na isti prireditvi je s svojim posegom sodeloval tudi Giancarlo Menis iz Vidma.

V soboto, 26. februarja je bil na števerjanskem županstvu sestanek predstavnikov slovenskih občin na Goriškem z zastopniki novogoriške občine, ki se ga je udeležil tudi jugoslovanski generalni konzul v Trstu Ivan Renko. Na srečanju so spregovorili domači župan Klanjšček, sovojenjski župan Češčut, doberdobski župan Jarc, predsednik novogoriške občinske skupščine Jože Sušmelj in generalni konzul Renko. V pogovorih je prišlo do zelo umestnega predloga, naj bi na prihodnja srečanja vabili tudi predstavnike krajevnih konzult v goriški občini. Ob tem naj spomnimo na že izrečen predlog, da bi morale slovenske občine na Goriškem navezati stike tudi s krajevnimi skupnostmi na sosednji jugoslovanski strani, ki po svoji velikosti nekako ustrezajo manjšim italijanskim občinam.

V Prosvetni dvorani na goriškem Korzu je bil v petek, 25. februarja dvajseti redni občni zbor Slovenskega planinskega društva, Goriško SPD sodi med najbolj delavna slovenska društva na Goriškem, ki nepretrgano deluje od svoje obnove v letu 1945.

V galeriji Meblo v Novi Gorici je še do 12. t.m. odprta razstava »Iz grafične zbirke Goriškega muzeja«, na kateri je razstavljenih 32 del iz stalnega fonda galerije primorskih umetnikov na gradu Kromberk. Razstavljene grafike, ki so jim dodane tudi nekatere risbe, so povečini last Goriškega muzeja, nekaj pa je tudi takih, ki jih ima ta ustanova v varstvu. Časovno segajo od let izpred prve svetovne vojne do današnjega dne.

—o—

SEMINAR SLOVENSKEGA JEZIKA

Kot običajno, bo tudi letos Filozofska fakulteta univerze v Ljubljani priredila seminar slovenskega jezika, literature in kulture. Seminar bo v Ljubljani, od 3. do 17. julija (dan prihoda nedelja, 3. julija, dan odhoda sobota popoldne, 16. julija ali nedelja, 17. julija). Namenjen je tujim slavistom, slovenistom in sploh vsem tistim, ki želijo spoznati slovenski jezik, literaturo in kulturo. Seminar bo obsegal predavanja, lektorske vaje, ekskurzije in izlete. Sindikatu slovenske šole — tajništvo Gorica — je vodstvo seminarja poslalo dve štipendiji. Zanimirani naj se s pismeno prošnjo obrnejo na kateregakoli člana Izvršnega odbora in sicer najkasneje do 25.3.1977.

Z onstran meje

Idrijski rudnik bo prenehal z delom

Javnost v Idriji, pa tudi drugod na Primorskem in v Sloveniji, je še vedno pod vtisom nedavnega sklepa slovenskega izvršnega sveta, da svetovno znani rudnik živega srebra preneha z delovanjem. Cena te tekočine se je zaradi manjšega povpraševanja v zadnjih letih tako zmanjšala, da je proizvodnja živega srebra, ki je zelo zahtevna, prinašala velike izgube. To se je seveda poznalo v celotnem gospodarstvu idrijske občine, ki je na lestvici razvitosti slovenskih občin z vrhnje polovice padla v spodnjo. Rudarji so bili za svoje delo slabo plačani, mnogi so zapustili ta težak poklic, večina pa je vztrajala v upanju, da bodo le nastopili boljši časi za rudnik. Ob bližnji prekinitvi dela v rudniku nastaja vprašanje, kam z 800 delavci. Upajo, da se bo večina lahko zaposlila v domači občini, na žalost pa bodo morali nekateri od doma, in to v velenjski rudnik premoga. V rudniku bo ostala le skupina 150 ljudi, ki bo skrbela za vzdrževanje naprav, tako da bi rudnik takoj lahko obno-

vil dejavnost, če bi se svetovna cena živega srebra dvignila. Tako naj bi počakali do leta 1981 in če se takrat cena ne bo bistveno izboljšala, bodo dokončno zaprli rudnik.

Prvi zanesljivi podatki o živem srebru v Idriji so iz leta 1493, hranijo pa jih v čedajskem arhivu. Naslednje leto sta v idrijski kotlini že delovali dve družbi, v eni so bili čedajski, v drugi pa nemški rudarji. 1509. leta so rudnik zasedli Benečani, vendar je cesar Maksimilijan I. še isto leto poslal v Idrijo vojake in spet zavzel rudnik. Po prvi svetovni vojni je bilo pri rudniku zaposlenih 1140 delavcev. Kmalu pa so tudi v Idriji občutili posledice svetovne gospodarske krize, zato je uprava odpustila skoraj polovico zaposlenih. Rudnik je ponoven razcvet doživel po zadnji vojni in je bil vrsto let najpomembnejše podjetje v občini in tudi eno važnejših podjetij na Primorskem. Ob morebitnem ponovnem zvišanju cen živega srebra mu je prihodnost zagotovljena, saj zaloge podzemeljske surovine zadoščajo še za dolgo vrsto let.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

»CERKEV V SEDANJEM SVETU«

Številka je posvečena pastoralni temi »Molitev v bogoslužju«. Kratko uvodno misel je prispeval France Oražem. Jože Krašovec piše o »poetično - molitvenem značaju hebrejskih psalmov«, Edmund Böhm o »liturgični in privatni molitvi«, Ivan Likar o »molitvenem bogoslužju kot molitvi vsega občestva za vse občestvo«, Stanko Lipovšek pa o »pomenu prošelj vernikov v bogoslužju«. Daljši članek o »ustvarjalnosti v liturgični molitvi je prispeval Jože Rajhman, o »uvajanju mladih v liturgično molitev« pa razpravljajo Jože Bajžek, Janez Oberstar in Vinko Kobal.

V rubriki »Pastoralne skušnje in problemi« je objavljen prvi del daljšega spisa z naslovom »Persona humana in oznanjevanje« izpod peresa Štefana Steinerja. Spis se bo nadaljeval v prihodnji številki. V njem nam avtor zelo bistro in globoko osvetljuje pojav spolnosti — ne moremo reči »problem« spolnosti, kajti po njegovem, in v tem se ravna po naukih drugega vatikanskega cerkvenega zbora, spolnost kot taka ni nikak problem, ampak »božja stvar«, kot naglašja Steiner, rekoč: »Spolnost je božja stvar, dar nebeškega Očeta človeškim otrokomh; kar Bog daje, je zanje najboljšje. Tudi spolnost sestavlja človekovo bogu podobnost in zato sama po sebi pomaga človeku k Bogu in ga nagiba, da tudi bogu podobno deluje. Spolnost je osnovna družbo-tvorna sila, ker pripadnika različnemu spolu združuje v »eno telo«, v najtesnejše osebno občestvo, ki je potem vir novih življenj in članov družbe. V moči spolnosti je človeku »dobro biti«, spolnost tudi poraja človekovo individualno srečo. To je nujno sredstvo, s katerim zakonca sodelujeta z Bogom pri ustvarjanju novih ljudi. Je mogočna sposobnost za izkazovanje ljubez-

ni bližnjemu: z njo se zakonca medsebojno osrečujeta in podarjata največjo naravno dobro, življenje otrokom (mimogrede povedano — pripominja avtor — kastriranci so mnogo manj občutljivi za potrebe bližnjega kot spolno neokrnjeni). Po vsem tem je gotovo — nadaljuje Steiner — da je spolnost ena največjih človekovih sposobnosti za češčenje Boga. Spolnost je tudi velika krščanska vrednota. Ne samo zaradi zgoraj povedanega, ampak tudi zato, ker tudi z njo žena in mož ponavzočujeta »veliko skrivnost« »enega telesa« med Kristusom in Cerkvijo, ter porajata nove ljudi za »Kristusove ude«; s tem pa sodelujeta pri odrešenju.

V rubriki »Katehetika« ocenjujeta Janez Ambrožič novi katehetski priročnik za 3. in 4. letnik veronauka, medtem ko najdemo v

rubriki »Duhovniški problemi« članek z zanimivim naslovom »Duhovnik — ne cesar in papež na vasi — marveč...«, ki ga je napisal le z začetnicama J.V. podpisani avtor. To je oster napad na duhovniško lenobnost v župnijah. Posrečena je primerjava z zdravnikom, ki je morda trikrat na noč poklican k težkim bolnikom, medtem ko bi se nekaterim duhovnikom — tako pravi avtor — zdelo težko, če bi morali sredi noči nesti bolnikom sveto popotnico. Jože Topolovec pa piše istotam o duhovnikih, ki so se oddaljili od svojega poklica. Zanimiv je tudi članek o pripravljanju enotne »Cerkvene ljudske pesmarice«, ki ga je objavil Tone Smerkolj v rubriki »Cerkvena glasba«. Končno je le v pripravi taka pesmarica, kot so jo slovenski verniki že dolgo želeli, vendar se pri tem pojavljajo problemi in tveganja, ki jih razkriva Smerkolj. Med drugim bi slavisti radi besedila slavizirali in modernizirali, kar pa ne ugaja glasbenikom, ker bi šlo navzkriž z melodijami, in gotovo tudi ne vernikom. Naj omenimo še rubriki »Liturgična vprašanja« in »Knjige in revije«.

Revija »Le livre slovène«

Izšla je nova, prva in druga številka štiri-najstega letnika revije »Le livre slovène«, ki jo izdajajo skupno Društvo slovenskih pisateljev, Center PEN kluba za Slovenijo in Društvo slovenskih prevajalcev.

Uvodna beseda v francoščini opozarja na Slovensko Koroško, ki je tudi slovenska dežela, in omenja otožne besede Otona Župančiča izpred več kot polstoletja, da Koroška ne daje več slovenskih pesnikov. A zdaj jih spet daje, številne mlade pesnike in pisatelje. Tem je tudi posvečena ta številka revije.

Drago Druškovič piše v obširnem članku o zgodovini in sedanosti koroškega slovenstva, pri čemer je močno polemichen do Avstrijcev in opozarja, da se delajo ob drugih priložno-

stih za branivce zatiranih v Evropi in po svetu, le tam, kjer so sami vmes, se pokažejo neobčutljivi za te probleme.

Sledijo v francoščino prevedene pesmi Franca Ellerja in mlajših koroških pesnikov Valentina Polanška, Andreja Kokota in Gustava Januša. S pripovedno prozo so zastopani Prežihov Voranc, Rok Arih in Vlado Habjan. Pri tem zadnjem gre za odlomek iz odličnega romana »Trotamora«, ki se dogaja med zadnjo vojno med koroškimi partizani oziroma na koroški zemlji. (Trotamora ali tratamora — v romanu simbol — je magično znamenje, ki so ga naši predniki naslikali na otroške zibelke, da je odganjalo od dojenčkov zle duhove, ki prinašajo boleznin in nesrečo ter smrt. Trotamora je pomenilo: preženi moro, t.j. vse tisto, kar pojmujemo pod besedo móra, nekak psevdonim za hudo).

Janko Messner je navzoč v reviji z esejem »O mojem stališču glede dveh jezikov«, v katerem je prikazan seveda njegov odnos do slovenščine in nemščine, t.j. do zatiranega in prevladujočega jezika, Florijan Lipuš je prispeval reportažo oziroma scenarij, ki ponazarja razmere na Koroškem v njegovem značilnem jedkem in polemičnem slogu. Sledi reportaža Ksaverja Meška »Beg« o njegovem pobegu s Koroške leta 1919. Bolj političen je spis Karla Prušnika Gašperja »Gamsi na plazu«. Revija se zaključuje s člankom, seveda tudi v francoščini: »Slovenska manjšina na Koroškem zaman zahteva svoje pravice«.

Mogoče bi bilo dobro, da bi bili prispevki tudi v angleščini in nemščini, da bi bila vsebina dostopna tako širšim krogom v Evropi in tudi v Avstriji sami. In morda bi bilo tudi bolj učinkovito, če bi se oglasil v reviji še kak evropsko znan slovenski pisatelj, ki je pisal kdaj o Koroški, npr. Edvard Kocbek s svojim »Nemškim dnevnikom«, ki je pretresljiv dokument o slovenski bolečini zaradi Koroške.

—o—

Pri založbi Mondadori je izšla knjiga Aleksandra Solženicina »Lenin v Zürichu« (Lenin a Zurigo), nekak biografski roman o Leninovem begunstvu in hkrati opis takratne ruske družbe in miselnosti.

»Idealist« v goriškem Verdiju

V gledališču Verdi v Gorici je bila predstava Cankar - Tomizzovega »Idealista«, namenjena slovenskemu občinstvu tu in onstran meje. Kot je znano, bi to Cankarjevo delo moralo biti odigrano dober teden prej, vendar je bila predstava prekinjena že v prvem dejanju zaradi slabosti nosilca glavne vloge Corrada Panija. Tržaški italijanski gledališčniki so pred četrtkovo predstavo odigrali v goriškem Verdiju še dve predstavi v okviru italijanskega glasbenega abonmaja, in sicer v torek in sredo.

Na predstavi, namenjeni slovenskemu občinstvu, je bilo opaziti nekoliko manj gledalcev kot teden prej, kar pomeni, da so nekateri, čeprav so imeli veljavne vstopnice, ostali doma, vendar kljub temu lahko zatrdimo, da je doživela popoln uspeh. Največje zanimanje je seveda veljalo nastopu znanega italijanskega igralca Corrada Panija, ki je pokazal, da se je globoko vživljal v Kačurjev lik in uspel obdržati gledalce v napetosti od začetka do konca. To je seveda izredno težka naloga, če pomislimo, da zahteva Cankarjevo besedilo, polno globokih resnic, duhovitih in pogosto cinično obarvanih domislic, aktiven pristop gledalca. Temu se je podredila tudi režija, ki je bolj kot zunanje dogajanje poudarila posamezna duševna stanja, povezana s tremi življenjskimi postaja-

mi učitelja Kačurja. Pohvaliti moramo tudi domiselno sceno, ki ni naturalistično obnavljala kraja dogajanja, ampak je s stilizacijo nakazala duhovno in družbeno razpoloženje različnih okolij, v katerih je živel Kačur. S tem je simbolističen Cankarjev jezik dobil nazorno likovno podkrepitev.

Gostovanje tržaškega »Teatra Stabile« v Gorici, še posebej pa četrtkovo predstavo, lahko ocenimo kot prvovrsten kulturni dogodek, ki ima še poseben pomen, če upoštevamo, da jo je organiziralo Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice, ki je zaradi pomanjkanja primerno velike dvorane prosilo za gostoljubje sosednje Gorice. Tehnični razlog je torej pripomogel da se je v istem prostoru združilo ob poslušanju Cankarjeve besede v italijanščini. Slovensko občinstvo z obeh strani meje skupaj z italijanskimi meščani Gorice. S tem se je tudi pokazalo, da kulturno pretakanje med sosednjima narodoma ni prazna beseda, marveč, da dobiva nove izvirne oblike. Želeti je, da bi italijanska stran odslej v tem pretakanju prevzemala večji delež. Tržaško italijansko Stalno gledališče je pokazalo zgled, ki je odmeval tudi drugod po Italiji, kjer je z »Idealistom« nastopilo v več mestih, gostovalo je tudi že v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu.

Vzroki in simptomi asimilacije

(Nadaljevanje s 1. strani)

ne da bi se tega sploh zavedali. Ali ni to že očitni simptom asimilacije, da si naši ljudje kljub vsem opozorilom vendarle nočejo dati nazaj posloveniti svojih priimkov, katere jim je spremenil fašizem? Celo taki, ki se delajo odločne antifašiste in to verjetno tudi so, samo zmignejo z rameni in se znajdejo komaj v rahli zadregi, če jih spomnimo na to, da še vedno nosijo priimek, ki so jim ga popačile fašistične odredbe, in da bi lahko bili tudi v praksi toliko antifašisti, da bi napravili konec temu podaljšanemu učinku fašizma na našo manjšino. Fašizem je prepovedal slovenski tisk, šole, kjer bi se bili ljudje lahko naučili slovensko brati in pisati, in slovenska društva, kjer bi bili mogli kulturno delovati in se duhovno razvijati. Seveda so naši ljudje protestirali — toda prepovedi so imele svoj učinek, ljudje so se odvadili slovensko brati, odvadili so se naročavati na slovenski tisk, se zanimati za slovenske knjige, jih kupovati in brati. Odvadili so se slovenskih društev. Danes jim društva mnogokrat niso v veselje, ampak v breme, ki se ga skušajo znebiti. Zato društva hirajo in umirajo. Danes imajo okvirne organizacije in zveze z lepimi in važnimi imeni, toda vsebine je v teh zvezah vedno manj — ker je vedno manj društev, ki bi res delovala.

Tudi izseljevanje se nadaljuje in z njim asimilacija v tujini. Mladi se neprestano izseljujejo iz naših krajev v velika italijanska mesta in drugam, celo v tujino, a tudi iz Slovenije je šlo v zadnjih desetletjih v tujino več kot stotisoč ljudi. Mnogi od teh so že vsaj napol asimilirani.

Ali pa to res gre lahko kar naprej? Stalno tožimo o majhnosti našega naroda, toda slovenski narod bi nikakor ne bil tako majhen, če bi bili mogli in znali zaustaviti kugo asimilacije. Treba je več razmišljati o tem, več razpravljati o tem našem akutnem problemu, ki je rana, pa tudi sramota. Zakaj ne preučimo dejanskega vzroka hitre asimilacije na Koroskem? Zakaj si nihče ne upa analizirati pravih vzrokov

asimilacije pri nas? In zakaj se ne poglabimo v vzroke izseljevanja s slovenske zemlje, ki nikakor ni najbolj revna in zaostala, ko pa po drugi strani priteguje množice tujih delavcev. Tudi k nam prihaja vedno več ljudi od drugod, celo iz južne Italije, ki najdejo tu svoj kruh.

Če ne bomo rešili problema, kako zaustaviti asimilacijo, duhovno in jezikovno, ne bomo rešili sploh nobenega našega problema, kajti vsi koreninijo v bistvu v tem problemu.

Ta problem pa je tako akuten in nujen, da se bomo morali še mnogokrat povrniti k njemu.

ČLOVEK PROTI LETU 2000

SMRTNI ŽAREK

Če bi bil potreben dokaz, da ljudska fantazija prehiteva čas in napoveduje tehnične dosežke bodočnosti, ga imamo na dlani: o skrivnostnem žarku, ki predre najdebelejši oklep ter v hipu spremeni človeka v gorečo baklo in jeklo v tekočo kovino, pišejo pisci znanstveno fantastičnih povesti vsaj že petdeset let. Vzemimo samo tovrstne dimčke, ki so izhajali že med obema vojnama. Flash Gordon nam predstavi pravi arzenal žarkovnih pušk, pištol in topov. Ali novice o skrivnostnih in strašnih orožjih Tretjega Reicha, ki so se začele širiti med prebivalstvom osnih sil, ko jim je začela trda presti in so po njihovem ozemlju neusmiljeno klestile bombe zavezniških letal. Führer naj bi že razpolagal s strašnim smrtnim žarkom, ki v trenutku upepeli sovražno letalo.

Danes lahko najdemo pri De Broglieu, Heisenbergu in predvsem Plancku tisto teoretsko osnovo, ki bi bila lahko opravičevala slutnje tehničnega razvoja, zavitega v neprodorno megle bodočnosti. Edine otipljive analogije, ki je z njimi razpolagala bujna ljudska domišljija, so bili morda veliki reflektorji, ki so s svojimi svetlobnimi prameni sekali noč in skušali pokazati cilj protiletalskemu topništvu, ali pa

RAZSTAVA ZVESTA APOLLONIA

5. t.m. bodo odprli v tržaški galeriji Forum na začetku ulice Coroneo samostojno razstavo slikarja Zvesta Apollonia.

Zvest Apollonio je bil rojen v Bertokih pri Kopru, študiral je na umetnostni akademiji v Ljubljani, kjer zdaj sam poučuje grafiko, in je razstavljal že v mnogih mestih v Jugoslaviji in Italiji, zastopan pa je bil na kolektivnih razstavah tudi v raznih drugih državah.

—o—

V nemškem kulturnem institutu v Trstu bo prirejena od 14. t.m. do 1. aprila razstava stenskih preprog tržaške umetnice Marie Hannich, Hannichova je znana po svoji odlični tehniki v tej redki vrsti umetnosti. Odprtje razstave, ki se ga bo sama udeležila, bo 14. t.m., ob 18. uri.

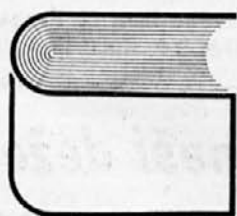
koncentrirana svetloba leče, ki v sončnem dnevu lahko zažge papir.

Leta 1960 so te slutnje postale stvarnost. Theodor H. Maiman je tedaj skonstruiral prvi delujoči prototip laserja. Laser je akronim za Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation — Svetlobno ojačenje s pomočjo stimulirane emisije žarčenja. Če v atomskem planetarnem sistemu spravimo elektron na tirnico, ki je vezana na višjo energetska stopnjo, se pri spontanem povratku na prejšnji tir pojavi žarčenje, ki ima isto valovno dolžino in isto fazo, t.j. viški vseh valov se ujema. Takemu žarčenju pravimo koherentno. Laser je danes doma v kirurgiji, zlasti okulistični, kot žarkovna lanceta; z njim lahko vrtamo luknje, merimo razdalje (npr. Zemlja — Luna pri eni od misij Apollo), delamo čudovite holograme, tj. slike, ki smo jih dobili brez leč in ki jih pravzaprav ni na fotografski plošči, saj na njej vidimo le cel kup krogov, kot če bi na vodno površino vrgli kup kamenčkov in slikali koncentrične kroge, ki se sekajo in prepletajo. Če pa ta »urejeni Babilon« primerno osvetlimo, nam da čudovito tridimenzionalno podobo slikanega predmeta. In še prav čudno lastnost ima ta neverjetna plošča: če nam po nesreči pade na tla in se razbije na tisoč koščkov, nam bo vsak košček še vedno dal cel podobo. Ne samo to: s pomočjo drugega holograma, ki ga uporabimo kot filter, lahko izločimo popolnoma določene elemente predmeta. Če smo, recimo, posneli to stran Novega Lista, lahko iz podobe izločimo besedo hologram ali podoba ali plošča itd. ali pa n.pr. vse črke o.

Leta 1960 je bil torej narejen prvi korak do uresničitve sna vseh piscev znanstveno fantastičnih povesti in megalomanskih diktatorjev, do smrtnega žarka — laserskega pramena izredne moči, ki lahko uniči cilj s toploto. Da sta se velesili spustili v orjaško tekmo tudi na tem polju človeškega znanja in tehnike, ne more biti nobenega dvoma. Časniki nam v zadnjem desetletju prinašajo vedno pogosteje novice o tej tekmi. Skoro ni dvoma, pa čeprav Američani to vztrajno zanikajo, da so Sovjeti pred dobrim letom za nekaj časa popolnoma oslepili omrežje ameriških obveščevalnih satelitov. Da bi se izognili diplomatskim zapletljajem in iz prestižnih razlogov, je takratni ameriški obrambni minister, Donald Rumsfeld, uradno naznanil, da je to povzročil

(Dalje na 8. strani)

TRADICIONALNI

Knjižni teden

Z VELIKIMI POPUSTI

do sobote, 5. marca - Ne zamudite!

tržaška knjigarna

Ulica sv. Frančiška 20 - tel. 732-487

Knjige

Plošče

Folklorni izdelki

Zugzwangu pojmovno blizu je pat. Pri prvem številu potez omejeno (najmanj ena), pri drugem nima ena stran niti ene poteze na razpolago. Njene figure in kmeti so ali blokirani ali vezani; njen kralj, čeprav nenapaden (ko bi bil napaden, bi ne bil pat, temveč mat!), nima kam; vsa polja okrog njega so napadena. Kar se izkupička partije tiče, se pat šteje kot remi.

Pat bi ne bil zanimiv, ko bi ne bil orožje šibkejši strani, da iz obupnega položaja iztisne remi. Pri tem ji pride prav, da pat vselej vsebuje vsaj kanček presenečenja in da zbuja vsaj vtis preobrata. Močnejši hočeš nočeš sodeluje pri patiranju, saj se matna mreža, ki jo tako pridno gradi, kaj rada sprevrže v patno mrežo. Včasih se močnejša stran zave nevarnosti pata in se z njo spoprime na vse kriplje. Ta boj, odtegniti se patu, in nasprotni, vsiliti ga, dasta šahovski partiji svojevrsten priokus, ki ga zlepa ne začutimo pri normalnejšem boju, se stoječem iz napada in obrambe.

Naj nam veliki Kasparjan priskoči na pomoč, ko nam gre za to, da drzno trditev dokumentiramo! Naslednji položaj je vzet iz končnega dela njegove študije (1935):

BELI: Kg1, Dd1, Lh1, Sg2, h3, h4

ČRNI: Ke4, Dg3, Ta4, La6, Lb4, b5, h5

Belemu, ki je za celo trdnjavo na slabšem, zna samo heroično sredstvo pata izsiliti izenačenje. Zato:

1. Da4:!!

Če sedaj 1. .. ba4: pat! Črni pa pata ne mara; zaveda se, da bi po zamenjavi dam kljub izgubljeni trdnjavi še vedno zmagal. Odtod njegova širokogrudnost:

1. .. Dh2+

Beli pa ne sprejme ponudbe, saj bi po 2. Kh2: ba4: črni prostak zmagal.

2. Kf2! Dg1+ (vse zaman: ne in ne!), 3. Kg3! Df2+, 4. Kh2! Dg3+, 5. Kg1! in remi zaradi ponavljanja potez.

Poznavalci so to, kar pohujšljivo nastavljanje črne dame in krepostno odrekanje belega kralja preimenovali v sicer nestrokovni, a tembolj pesniški izraz »večni pat«.

—o—

SLOVENSKI KULTURNI KLUB

v Trstu

vabi na

PROSLAVO OB 40-LETNICI NASILNE SMRTI SKLADATELJA LOJZETA BRATUŽA

Večer bo na rednem sobotnem sestanku, 5. marca, ob 19.30 v društvenih prostorih v Donizettijevi ulici 3.

—o—

DRUŠTVO SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV TRST

vabi v ponedeljek, 7. marca, na diskusijski večer

»DANAŠNJI POLOŽAJ NA TRŽAŠKEM IN PERSPEKTIVE ZA PRIHODNOST«

O krizi v tržaških javnih upravah bodo spregovorili slovenski politični delavci. Večer bo v dvorani Slovenske prosvete v ulici Donizetti 3. Začetek ob 20.15.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. • Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

NUJNA AKCIJSKA ENOTNOST

(nadaljevanje s 1. strani)

kot tri desetletja po končani drugi svetovni vojni še vedno kot narodnostna manjšinska skupnost dejansko nezaščiteni in da ne obstajajo trdni pogoji, ki bi nam jamčili ne le obstoj, temveč tudi nadaljnji vsestranski razvoj.

Osimski sporazum mora zato pomeniti tudi za slovensko narodno manjšino v Italiji začetek novega razdobja. Obe državi sta se s tem mednarodnim dogovorom, ki je postal tudi notranji zakon v obeh državah, obvezali, da bosta slovenski oziroma italijanski narodni manjšini nudili najvišjo možno zaščito v skladu z ustavnimi določili in z ustreznimi mednarodnimi listinami. Upravičeno zato pričakujemo, da bosta italijanska vlada in parlament v sporazumu s prizadeto manjšino v najkrajšem času odobrila vse tiste zakonske ukrepe, ki so potrebni, da se manjšini zares zagotovi najvišja možna zaščita.

Razvoj dogodkov na Tržaškem je lani in tudi letos zelo jasno pokazal, da obstajajo sile, ki si bodo še dalje krčevito in vztrajno prizadevale, da bi osimski sporazum ostal v marsikaterih pogledih mrtva točka. Ne gre pri tem samo za industrij-

sko prosto cono vzdolž meje na Krasu, temveč tudi za ostalo vsebino mednarodnega dogovora in pri tem v prvi vrsti za dejansko zaščito slovenske narodne manjšine, za pravično in nedvoumno priznanje njenih pravic ne samo na področjih, kot sta šola in kultura, temveč tudi v družbenem in gospodarskem pogledu.

Nočemo biti preroki, a si kljub temu dovoljujemo predvidevati, da bodo krogi, ki so tako odločno nasprotovali ratifikaciji osimskega sporazuma v italijanskem parlamentu, zastavili ves svoj vpliv in vse svoje sile prav proti zakonskemu priznanju pravic slovenske narodne manjšine. Vsi pa dobro vemo, kako se tem krogom znajo pridružiti ljudje najrazličnejših političnih prepričanj in svetovnih naziranj, saj imamo na Tržaškem lep zgled v odboru za ustanovitev tako imenovane integralne proste cone, kjer izraziti levičarji složno sodelujejo z najbolj razvpitimi desničarji. Vsi pa so našli svoje glasilo v tržaškem italijanskem dnevniku.

Kako naj se zato ravnaajo Slovenci? Mislimo, da ne bo odveč, če še enkrat glasno poudarimo, da predstavlja najtrdnije jamstvo za dejansko izvedbo osimskega sporazuma in za izbojevanje naših manjšinskih pravic naša akcijska enotnost. Ne glede na politične razlike, ne glede na različna svetovna naziranja in na strankarsko pripadnost menimo, da je ne samo možno, temveč celo nujno enotno prizadevanje vseh slovenskih manjšinskih sil za takšno izvedbo osimske pogodbe, kot ustreza njenemu duhu in njeni črki ter kot izhaja iz svečanih izjav najvišjih predstavnikov obeh držav podpisnic. Le enotni bomo lahko iskali razumevanja in podpore pri italijanskih demokratičnih silah in organizacijah ter hkrati lahko računali na njihovo dejavno solidarnost.

—o—

OBVESTILO NAROČNIKOM

Zaradi vedno večjih stroškov smo primorani letos zvišati naročnino. Letna bo tako 6 tisoč lir, za inozemstvo pa 8 tisoč lir. Naročnike prosimo za uvidevnost in razumevanje. Uprava

—o—

ZA TISKOVNI SKLAD

Za tiskovni sklad Novega lista so darovali Lojze Gorkič 4000 lir in M.D.P. 4000 lir.

Človek proti letu 2000

(Nadaljevanje s 7. strani)

orjaški požar ob sibirskem naftovodu. Precej neverjetna teza, saj bi za tak učinek bila potrebna luč, ki je od 10 do 10.00 močnejša od najmočnejše naravne svetlobe. Pač pa bi bilo to izvedljivo z močnim laserskim žarkom.

Specializirani tednik Aviation Week and Space Technology je leta 1970 prinesel novico, da je že takrat laser, ki ga je izdelala družba United Aircraft, zrušil letalo in preluknjal debel tankovski oklep iz razdalje nekaj stotin metrov. Seveda je treba rešiti še celo kopico tehničnih problemov, preden bodo generali prišli do taktično uporabljivega »smrtnega žarka«, toda zamisel je zanje preveč vabljiva, da bi se ji odpovedali. Izredno prav jim bo prišel predvsem pri protiletalski in protibalistični obrambi. V primerjavi s tradicionalnimi sredstvi zračne obrambe govori v laserjev prid predvsem ogromna hitrost svetlobnega žarka. Nobena naprava, ki jo poganja kemična energija, se ne more meriti z žarkom, ki potuje, kot vsa elektromagnetska žarčenja, z nedosegljivo hitrostjo 300 tisoč km na sekundo.

S. M.

Brazilski pevski zbor gostoval v naši deželi

Kdor je poslušal v četrtek, 24. februarja ob 13.30 oddaje italijanske radijske postaje v Trstu, je doživel prijetno presenečenje: oddaja je v glavnem namenjena domači folklori, tokrat pa so zadoneli glasovi zbora »Madrigal Renascentista« iz Belo Horizonta. Gostovanje tega zbora v naši deželi je nekak povračilni obisk moškemu pevskeemu zboru iz Tržiča »Ermes Grion«, ki je bil lani oktobra na gostovanju v Južni Ameriki z vrsto koncertov prav v Braziliji. Tam so tržički pevci pod vodstvom zborovodje Alda Policardija navezali prijatelj-

ske stike z »madrigalisti« iz Belo Horizontea, ki so sedaj na turneji po Evropi, in so v svojem programu namenili kar štiridnevno gostovanje v naši deželi. Nastopili so v Tržiču na izrednem koncertu v počastitev 25-letnice tamkajšnjega zbora »E. Grion«, na tržaški univerzi in v drugih krajih Furlanije - Julijske krajine. »Madrigal Renascentista« je izvajal antične in sodobne polifonske skladbe in brazilske narodne pesmi na izredni tehnični ravni; s precizno ritmiko in popolno uglašenostjo.

M. M.